

LBRIS

We know
books

Laurențiu-Ciprian Tudor

de inimă albastră

20.50

POEME
ALESE DE

**Adrian
Lesenciuc**

**EDITORIA
CREATOR**
BRAȘOV, 2023

Cuprins

de inimă albastră 20.50

Laurențiu-Ciprian Tudor 5

Sapiens. Traectorii eliptice. Conjunții

Adrian Lesenciuc 7

Teama de cerc și fuga după aripi (2003)

Poem de atenție 19

Poem 1 20

Poem cu tata 21

Cunoscutul 22

Întâmplare 23

Memoria clipei sărutate - cupidopoeme (2004)

VI 24

XI 25

XX 26

LIII 27

LIV 28

LXX 29

Apostolul verilor (2007)

De dragoste 30

Eros 31

Un reproș al ei retălmăcit 32

Poemul poetului tânăr	33
eu și Eu	34
Sufletul meu	36
Din poem culeg merele	37
Poem pascal 1.....	38
În noapte.....	40
Lecție despre pietre.....	41
Ieri.....	42
Iubita mea.....	43
Frumoasa din pădurea adormită și păsările din poemul adormit.....	44

Capul cu păsări (2012)

Puterea cuvântului.....	45
Trecutul copt	46
Frunze	47
Ulise - epistola întâi către prieteni	48
Noapte	50
Loredana dormind.....	51
Iona, poem clocit la Costinești.....	52
Prima iubire	53
Alt poem pentru Loredana.....	54

Nervi (2014)

Ziua mea	55
Orașul acesta.....	57
Poem despre margine.....	58
Ploaie de mai.....	59
Cronică.....	60
Onoarea poetului.....	62

Poezie vizuală.....	63
Poezia.....	64
Poem machist I.....	65
Anaconda.....	66
Iubita mea.....	67
Sinceritate.....	69
Distih.....	70

Licantropia poftei (2017)

Ea.....	71
Femeia scrisă.....	72
Icoană pe sticlă.....	73
Mersul.....	74
Paternitate.....	75
Poem cu morți.....	76
Poet în troleu.....	78
Sulina în 77 de rânduri.....	79
Un colibri de topaz.....	83
Vis despre suferință.....	84
Vis vespéral.....	86

Jurnal de cuplu (2019)

Jurnal de cuplu (13 fragmente).....	87
-------------------------------------	----

Loc de oftat (2021)

Poem cavaleresc.....	99
Poem baroc.....	101
Primăvara.....	102
Poem pentru Lore.....	104
Cruciulița.....	105

La Sfânta Sofia.....	106
Cafeaua Jamaica.....	107
Alegere.....	108
Școala mării	109
Poemul Densuș	110
Meteosensibil	111
Fericita lumină	112
Distih de la mijlocul vieții	114
Toamna	115
Loc de oftat 1	117
Oftatul de a fi	118
Voluptate	119

de inimă albastră

20.50

Laurențiu-Ciprian Tudor

Anul 2023 este unul important pentru mine, un fel de an bornă care mă obligă la un oarecare bilanț. Din punct de vedere literar se împlinesc acum, când adun și 50 de ani de viață, 20 de ani de literatură, 20 de ani de când am debutat în volum (cu poezie – *Teama de cerc și fuga după aripi*) și tot 20 de când am debutat publicistic. Cum sunt acum *După douăzeci de ani* (ca să ne amintim, deloc întâmplător pentru mine, și de romanul lui Alexandru Dumas, unul dintre cele care m-au amprentat)? Ca niciodată mai convins de poezie, de exigența frumuseții (în sensul imediat și profund), de nevoia de a da vieților noastre un ton mai înalt. De aceea am și vrut să fac această antologie 20.50 (20 de ani de literatură și 50 de viață) ca să dau celor ce însetează după frumos și emoție darul unui poet: poemele sale poate cele mai frumoase, mai consistente, cele care să redea, cât mai bine, chintesența sa lirică. Ca să reușesc

acest lucru am apelat la criticul literar și poetul Adrian Lesenciuc, pe care l-am rugat să aleagă tot ce i s-a părut lui mai bun, mai puternic, mai adânc. Fie să vă placă și vouă, celor ce citiți, ce a ieșit!

Sapiens.
Traietorii eliptice.
Conjunții

Adrian Lesenciuc

Există în poezia lui Laurențiu-Ciprian Tudor ceva ce contribuie în primul rând la exprimarea propriei identități, ceva ce o transformă dintr-un simplu exercițiu al expresiei unei identități a generației – poetul refuză o asemenea perspectivă – într-un exercițiu al clamării, în linia sentimentalismului și eroismului romantic, fără abolirea instrumentarului neomodernist și fără fragmentarea cotidianistă, generaționistă. Nu e singurul poet contemporan care să redescopere acest filon, iar dacă în cazul lui Mircea Cărtărescu, de pildă, întoarcerea e după o rătăcire prin fragmentarul contemporan, după aruncarea în valuri la auzul muzicii de sirenă a generației Beat, și se produce mai degrabă în proză (cum se va produce, de altfel, și la brașoveanul Octavian Soviany), în cazul lui Laurențiu-Ciprian Tudor rătăcirea este prin hățișurile neoromantice ale poeziei stănesciene,

cel care va abandona, treptat, vigoarea romantică pentru a rămâne la trucul verbal și la arborescența imagistică, pe care, la rândul lor, le va respinge abandonând, odată cu *Laus Ptolemaei*, tentația reflexivă în detrimentul celei tranzitive în taxonomia lui Gheorghe Crăciun. Nu se va întâmpla la fel și la Tudor. Poezia lui, neomodernistă în esență, își construiește un traseu particular, și probabil această redescoperire de sine e cea care, în limitele unei poezii reflexive din care se îndepărtează doar uneori din rațiuni ce țin de nevoia de ancore, de certitudini, de angajare în imediat, dă identitate unui parcurs. Suntem, așadar, în ipostaza de a ne raporta la un poet care nu a cedat tentațiilor generaționiste, care nu a dorit alinierea la registrele setate ideologic în limitele unor grupări mai mult sau mai puțin elocvente pentru istoria literaturii, la un poet care și-a găsit drumul propriu fără să nege influențele, conexiunile și afinitățile. Dar, spre deosebire de un Nichita Stănescu la care se va raporta în special cu elanul reflexiv al vârstei conotative a creației sale, cu impulsurile romantice prelucrate și stilizate prin inovația lingvistică, Laurențiu-Ciprian Tudor nu va fi mânat de voința reconsiderării propriului registru, nici măcar de nevoia de a schimba epura sau orizontul faptelor cu potențial de transpunere poetică. El va rămâne la orizontul domestic al propriei viețuiri, căreia îi va găsi, de fiecare dată, adâncimea ontologică necesară cât să transforme proiecția erotică în desfășurare eroică,

recompunând în raport cu propriile bucurii și drame o istorie a umanității înseși. Se va simți apropiat, pe rând, de Ana Blandiana, cea de la vârsta primelor volume, cea a grației și imponderabilității, apoi de Emil Brumaru, căruia, în orizontul domestic și cald al poeziei sale, îi va acorda un anumit spațiu, spre care va deschide o fereastră. Dar poezia lui va fi departe și de cea a Anei Blandiana, de la care va prelua doar puterea transcriptului după claviatura coastelor feminității – femeia lui Tudor se va desfășura ca violoncel în vibraire –, dar și de cea a lui Brumaru prin gravitatea adâncirii ontologice în propria poezie. O dublă reflectare de sine e poezia lui Laurențiu-Ciprian Tudor, ca reflectare a propriei vieți, într-un perimetru eliptic, cu două focare: dragostea și abandonul, dar și ca reflectare a propriei poezii în apele facerii poeziei. În ciuda acestor coordonate care limitează orizontul, poezia se deschide în sine, găsește o nouă dimensiune, părăsește planul în care elipsa propriei vieți își devine suficientă și construiește în adâncimile unei istorii închipuite povestea însăși a umanității, readuce specia la vârsta eroică (și mitologizantă) a unei creații aparent anti-postmoderne.

Privind demersul în parcursul celor douăzeci de ani de creație poetică – poetul va debuta aproape la vârsta stănesciană a debutului – primele două volume, *Teama de cerc și fuga după aripi* (2003) și *Memoria clipei sărutate. Cupido-poeme* (2004) sunt cele care trasează, plecând de

la cele două focare amintite, dragostea și abandonul, două cercuri similare, și care evidențiază zona comună, exploatabilă. Fugind precum Nichita de perfecțiunea formei, dar căutând în acord cu același orizont al proiecției, mai degrabă în acord cu inovațiile lingvistice ale neomodernismului care și-au găsit la autorul elegiilor terenul cel mai fertil, Laurențiu-Ciprian Tudor va propune o sintaxă nouă a propriei poezii și o deschidere semiotică abandonată de generația sa biologică: „mă țin de cuvânt/ mă țin de cuvinte/ să nu cad/ de pe înțelesuri” (*Poem de atenție*, din vol. *Teama de cerc...*). Aparent în proximitatea borgesianului „Un om de litere nu prea crede în cuvinte”, poezia lui Laurențiu-Ciprian Tudor nu se definește în raport cu biblioteca, în raport cu paradisul lui Borges, ci cu paradisul prim, cu emoția cunoașterii odată mușcând din mărul păcatului. Prin această cunoaștere senzorială, de multe ori rămânând la suprafața simțului tactil, cel mai adesea ajutat de văz, dar și de celelalte simțuri, moștenirea edenică din propriul suflet se îmbogățește, sufletul însuși își extinde cuprinderea: „sufletul meu simțind se-ntinde dincolo de-ntinsuri/ e mai încăpător decât pământul” (*XI*, din *Memoria clipei sărutate*). Deși conturând deja elipsa, gravitând la distanță egală de ambele focare, poetul nu descoperă decât potențialul reflectării în sine în primele două volume, acest lucru se va petrece odată cu *Apostolul verilor* (2007), volumul re-debutului său, cum îl va numi undeva Adrian Munteanu,

prin care începe căutarea în adâncuri, tânjirea spre eul genuin (Mona Mamulea), acel eu care va servi ca nord poetic față de care își va orienta toate traseele viitoare. În raport cu aceste adâncuri în care își regăsește ființa adamică începe să dea sens și ordin de mărime lumilor pe care le locuiește, le identifică și le exprimă poetic. De aici începe să prindă formă, în cercurile răstrângerii interioare, poezia, verticala poeziei lui Laurențiu-Ciprian Tudor,

eu/ lepădat de mine/ devenim doi/ eu-însumi și
eu-lepădatul,/ eu-însumi sunt asta: punctul/ ce
se rostogolește din idealul izvorârii./ al curgerii, al
învrâuririi// cu eu-lepădatul e mai greu de înțeles/
pentru că eu fără de eu-însumi/ devin lume, devin
cosmos, devin/ Dumnezeu/ cum poți să înțelegi că
punctul poate/ cuprinde Totul?/ cum să înțelegi că
micul cuprinde/ marele?// față în față cu eul-lepădat/
te cuprinde copleșirea/ îngenunchezi, pleci capul;/
eul meu lepădat e același cu eul lui/ lepădat, același/
cu eul ei lepădat, cu eul lor/ același/ noi/ tragem după
noi absolutul, același/ ne ținem la spate idealul/ fără
s-o știm/ în loc in-vers/ să strângem toate lepădatele-
euri/ ca niște bucăți ale aceleiași frânghii/ aceluiași
cordon/ ombilical/ al luminii/ pururea fitoare (*eu și
Eu*, din vol. *Apostolul verilor*),

care abia mai târziu va deveni conștientă de sine,
va conștientiza nimbul creștin care o va însoți și se va
autodefini ca poezie creștină, asumându-și și apropierea

de lirica Lilianei Ursu. Descoperind aceste adâncimi găsește de fapt potențialul de transformare al propriei poezii și se grăbește să dea viață universului domestic, imediatului, pe care să le urce în vehiculul numit poezie și să le folosească pentru a mobila propria experiență în expresia ei de experiență poetică, singurul univers al refugiului liric, în care prinde contur extradimensiunea epică. Următorul volum, *Capul cu păsări* (2012), va întări proiectul anterior, va contura explicit dimensiunea creștină a creației sale și va extinde experiența domestică de la cercul volumului secund la cel al unei noi experiențe: cea a paternității, în dublă ipostază, de genitor și poet:

femeia rămâne grea din cuvânt,/ femeia naște din
cuvânt cuvântul/ apoi cuvântul e despăcat în patru/ și
pus la uscat pe vârful muntelui/ neapărat pe vârf, să
se vadă/ să ni se întipărească mai bine în minte/ apoi
cuvântul uscat bine se rupe/ jumătate devine steag/
cu care se învinge/ și care duce cu vântul șoapte mai
departe/ jumătate devine hârtie/ pe care cuvântul e
scris mai mic/ pentru alte femei/ ca să fie grele/ și
pentru alți bărbați/ ca să fie tați/ și din trei în trei să
se numere iubirea.../ Amin! (*Puterea Cuvântului*, din
vol. *Capul cu păsări*).

Poezia lui, în treimea familială, redesenând triunghiul înscris în primul cerc al propriei creații, proiectează figura adevăratei Treimi, înscriindu-se astfel în tradiția poeziei creștine (Liliana Ursu). Dar încă niciun nor nu

avea să tulbure parcursul poetic al lui Laurențiu-Ciprian Tudor. Doi ani mai târziu se va naște primul volum-urlet, *Nervi* (2014), primul volum-jurnal al stărilor de sondare interioară, în cercul ce se deschisese doar la suprafață prin volumul secund, cel al abandonului. E în acest urlet al poemului neadaptat generației mai multă durere autentică decât în crizele imaginate, în traumele întreținute și în țipătul isteric al generației căreia îi aparține. În străfundul căutărilor spre eul genuin din *Apostolul verilor* se prefigurează izgonirea din rai, trauma care capătă accente grave, care schimbă fundamental registrul poetic, care propune o nouă poezie, construită pe aceleași coordonate, dar în altă lumină:

în cana mea de cafea/ e o toamnă maro/ într-o zi
de septembrie beau această toamnă/ ce mai știu eu
despre fericire?!/ ochii mei parcă nu mai sunt camere
cu lumina aprinsă// într-o zi de septembrie beau
această toamnă/ din obișnuință/ să nu mă mai doară
capul/ mă doare/ material prost, zice tatăl meu și
râde/ cu râs străin/ azi fac 37 de ani/ privesc în cafea/
și pescuiesc cu privirea de plumb/ of-uri/ ce mai
știu eu despre fericire?!/ ochii mei parcă nu mai sunt
camere cu lumina aprinsă/ unde ești tu copile cu păr
luxuriant, negru?/ unde ochii tăi întinzând păsările
pe aer?/ în cana mea de cafea/ e o toamnă maro cu
frunze gri, de hârtie, lipite ridicol/ și cu multe elastice/
de care te tot împiedici// caut în această toamnă/ între
două sorbituri/ copilul acela (*Ziua mea*, din vol. *Nervi*).

În *Nervi* poezia vie e acută. Trauma aduce vibrații tragice. Asumată fiind, poezia din *Nervi* permite inserțiile biografiste directe, face trecerea de la parcursul poetic reflexiv la tranzitivul postmodern, dar nu pe armonicile generației ultragiutate a douămiismului românesc. Odată cu aceste ancore biografice pătrund în subteranele poeziei și ironia care subminează, și traseele unei derulări epice drept cadru de referință pentru alinierea lirice. E în „mânia ce-aprinse pe-Ahil Peleianul” deschiderea firească spre epopee, care se va produce mai târziu, amânat, asumat. Până atunci însă, *Licantropia poftei*. *Poemele vârstei de mijloc* (2017) va face pierdută amploarea strigătului tragic, va reîmblânzi poezia, îi va muta centrul de greutate din nou în preajma simțirii erotice, va elibera simțurile și, cel mai important, va popula poezia cu discursul dezbrăcat de impulsul reflexiv. Va fi o continuă pendulare tematică între Eros și Thanatos și o aliniere în registru la discursul postmodern. Poezia din *Licantropia poftei* va expune portrete dintr-o realitate imediată, contaminată de prezența poetului, iar parcursul eroic, cel al intrării în bătălie pe coasta perpetuei Troade prin precedentul volum va duce la descoperirea de tovarăși de arme:

Pe Andrei Bodiș îl știu din troleu/ apoi din autobuze/
când după revoluție/ au dat autobuzelor bretelele
jos/ să fie-n democrație drumurile mai sigure,/ mai
compacte/ să ajungem mai repede/ între două puncte//

cu rucsacul în spate, îmbrăcat neglijent, tăcut/ cu privirea lasou în depărtare/ își făcea drumul obișnuit la corpul T/ ne salutăm rece, spartan, cu sferturi de gură,/ mai mult din ochi/ dar mă bucuram că un poet se duce/ cu autobuzul/ la facultate, îmbrăcat postmodern, muncit,/ cu rucsacul în spate/ parcă lucrurile mărunte creșteau în firese/ și chiar căpătau o anumită grandoare/ parcă și pe linia lui 5 era poezie. (*Poet în troleu*, din vol. *Licantropia poftei*).

Strict cronologic privind după anul apariției volumelor de versuri, *Licantropia poftei* e înainte de *Jurnal de cuplu* (2019). În realitate, acest volum a fost scris cu mult înainte și a așteptat să se coacă o vreme, a așteptat ca vibrația instrumentelor poetice din *Nervi* să se stingă. *Jurnalul de cuplu*, apărut în ediție bilingvă, cu traducerea în engleză a poemelor realizată de Liliana Ursu și Tess Gallagher, este volumul de referință al poetului Laurențiu-Ciprian Tudor. Cel care-și găsisese sinele genuin în *Apostolul verilor* se desparte de sine însuși, încearcă să fugă de sine și pornește în parcursul deopotrivă eroic și erotic într-o călătorie spre marginile sale, fiind adus de fluxul poeziei de fiecare dată la sine. Cele 13 poeme care alcătuiesc volumul constituie din nou un volum-jurnal, de data aceasta orientat, nu ca în cazul *Nervi* (inițial *Jurnal de cuplu* ar fi trebuit să fie un ciclu al acestui volum; la insistența lui Daniel Drăgan a ieșit, după moartea acestuia, ca volum de sine stătător, carte de identitate

poetică a lui Laurențiu-Ciprian Tudor), în care rătăcirea interioară, în ciuda desprinderii intenționate, nu poate duce decât la parcurgerea unui traseu descris de mirabila bandă Moebius, cea cu o singură suprafață, pe care se desfășoară într-o călătorie arhetipală personaje arhetipale, sfânta treime familială din *Capul cu păsări*. În acest parcurs, după noima unui Dumnezeu al migratorului, textul înfățișează bărbatul erou care descrie filogenetic parcursul unei specii, neputând să se rupă de adevăratul centru al propriei gravitații, vibrând în încercările ruperii, vibrând sub impulsurile dragostei:

Ea/ are/ coaste de violoncel/ și cântă/ preistoria alfabetului/ vocalizele lavei/ toată istoria auzului/ toată istoria muzicii/ într-un cântec/ asta și pentru că/ mai ales că/ eu o iubesc ca și cum aş ucide-o/ cânt la ea/ furia și nefericirea lumii ce ajunge la mine. (1, din vol. *Jurnal de cuplu*).

E o coborâre, cu instrumentar poetic, în facerea arhetipală, e o remitologizare (fără mit-suport) a facerii, e o coborâre în povestea *Sapiens* fără argumentele lui Yuval Noah Harari, dar recuperând în embrionul de poezie moștenirea genetică a umanității. Ne-am întâlnit prin această poezie din *Jurnal de cuplu* cu un proiect pe care l-am intitulat *gEneida*, o epopee a genei egoiste fără argumentele lui Richard Dawkins, iar poemul rezultat, intitulat *Bărbat*, a devenit scenariul unui spectacol de teatru unicat, pus în scenă de mintea, inima și vocea

regretatului Mihai Bica, de aceea înțeleg în acest proiect al lui Laurențiu-Ciprian Tudor o „epopee a faptelor ero(t)ice din orizontul conjugal”, o poezie a facerii, a recuperării filogenetice, ontogenetice și mitologice a umanității înseși, privită prin ochiul treaz din mijlocul triunghiul conjugal. Privind în ansamblu volumele tipărite, *Nervi* și *Jurnal de cuplu* constituie focarele operei extinse eliptic, la distanță egală de ele, descriind marginile recuperării, limitele fugii posibile.

Închizând parcursul de aproape 20 de ani de creație poetică, volumul *Loc de oftat* (2021) este unul al poemelor eroice care continuă să graviteze în jurul celor două (centre, focare, volume) amintite anterior. E o readucere a discursului în proximitatea focarului erotic, dar egal depărtat de impulsul cavaleresc, ca o trecere pe traiectoria eliptică a propriei poezii printr-o zodie solară, în care Venus a rămas în conjuncție cu Marte. După *Jurnal de cuplu*, Laurențiu-Ciprian Tudor pare să se fi vindecat de influențe și se raportează la sine, însiropându-și propria poezie cu arome din Emil Brumaru sau cu mierea din poezia Lilianei Ursu. *Loc de oftat* e un loc de contemplare, un mirador de unde, de pe traiectoria înaltă a propriei poezii, Laurențiu-Ciprian Tudor privește un parcurs ajuns la vârsta antologiilor:

Există o voluptate a vieții/ de care nu mă pot dezbara/
înțeleg suferința/ dar n-o iubesc/ o văd ca pe-o
rătăcire/ moartea/ ca o întoarcere acasă/ dar există o

voluptate a vieții/ de care nu mă pot dezbăra/ altfel/
de ce mă doare frumusețea acestei femei tinere?/ de
ce corpul ei/ un fel de pară/ cu un fel de clepsidră/ mi
se pare neverosimil/ neîngăduitor de frumos/ cu atâta
melancolie/ cu atât infinit (*Voluptate*, din vol. *Loc de
oftat*).

De aici privind rătăcirile interioare, fuga de cerc și
găsirea verticalei, a eului genuin și a tragicei neputințe
de a ieși din sine, de a sparge limitele propriei căutări,
ceața melancoliei din *Loc de oftat* lasă a fi bănuite alte
culmi. Pe care le vom urca cândva, în lectura acelor
poeme, acelor volume.

Poem de atenție

mă țin de cuvânt
mă țin de cuvinte
să nu cad
de pe înțeleșuri

Poem 1

Iubirea e neîndoielnic femeie
înalță sau poate doar
suplă ca un vers întins de limbă
îmbrăcată fin și transparent
ca să inventeze ochii păcatul

înalță sau poate doar suplă, ea
stă în gura lupului.